

Marija Mraz: Osobe s invaliditetom javnost još uvijek percipira kao bića bez spola

PIŠE SONJA BARČANEČ - 27.11.2021. 15:30

Facebook

Twitter

WhatsApp

MARIJA MRAZ. SNIMIO MARKO POSAVEC.

Osobe s invaliditetom okolina nerijetko doživljava kao “aseksualna bića” koja nemaju seksualne misli i želji niti ih mogu ostvariti.

Općenito je seksualnost kod osoba s invaliditetom obilježena brojnim predrasudama, a samo neke od njih su da osobe s invaliditetom ne mogu osjetiti seksualno uzbuđenje, ne mogu imati spolni odnos i ne mogu imati djecu. Iako postoje različite vrste invaliditeta i neke osobe jesu oštećene na taj način, ipak treba imati na umu da u velikom broju slučajeva invaliditet podrazumijeva gubitak sposobnosti određene fizičke ili psihičke funkcije, a koja rijetko uključuje i onu seksualnu.

Ipak, invalidnost kao da osobama briše spol. Da se društvo često ponaša kao da je to tako potvrdila mi je **Marija Mraz**, predsjednica Udruge osoba s invaliditetom Bolje sutra grada Koprivnice koja tu funkciju obnaša više od 18 godina. Kako kaže, u tom se razdoblju stvari nisu puno promijenile.

– Mislim da smo jako konzervativno društvo puno stereotipa. O svim temama možemo, no kada se dotaknemo najdublje intime svakog čovjeka, pa i osoba s invaliditetom, tada se svatko od nas, rekla bih slikovito, skupi u jednu lopticu. Naime, nismo navikli razgovarati o spolnosti i seksualnosti u našim obiteljima, ta tema jednostavno ne dolazi na dnevni red. Tako je bilo u vrijeme moje bake, u vrijeme moje majke, ali i sad. Nastojim to promijeniti, pogotovo otkako vodim Udruhu Bolje sutra, no nailazim na veliki otpor, zid, barijeru, nelagodu i sram – govori Mraz.

Ipak, pomaci se događaju te primjećuje da su mladi sve otvoreniji kad je u pitanju seksualnost zbog čega joj je drago jer je za odgovorno spolno ponašanje bitno učiti i razgovarati. U tom kontekstu do izražaja dolazi važnost lokalnih udruga jer spolni odgoj kao predmet ne postoji u školama, a neki nemaju te sreće da o ovoj osjetljivoj temi mogu razgovarati s roditeljima.

– Dakako da je mladima seksualnost važna tema jer se svi na neki način dokazujemo kroz spolnost. I muškarci i žene imaju jednake potrebe, ono što nam je priroda namijenila, stvoreni smo da se razvijamo i da ostvarujemo svoje roditeljstvo, a naravno da to vrijedi i

za osobe s invaliditetom. Želim da mlade osobe to znaju i da otvoreno razgovaraju o svim temama pa i toj – kaže Mraz.

[>> Seksualnost osoba s invaliditetom: "Neugodno nam je pričati o toj temi, neki to smatraju degutantnim kao da mi nismo ljudska bića"](#)

S ciljem veće vidljivosti osoba s invaliditetom u zajednici Udruga Bolje sutra provodi brojne projekte i aktivnosti, a neke od njih tiču se i zdravstvene skrbi. Mraz je tako podsjetila na akciju koju su članice udruge pokrenule prije 15-ak godina kada su uz pomoć sugrađana i Grada Koprivnice nabavile prilagođeni stol za pregled žena s invaliditetom.

– Kad smo shvatile da su stolovi u sobama za pregled u Domu zdravlja Koprivničko-križevačke županije prastari i da se ne možemo na njih popeti, organizirale smo modnu reviju s kojom smo za početak htjele skrenuti pozornost da to da postojimo u lokalnoj zajednici, a onda i na to ne možemo na jednakopravan način obaviti ginekološki pregled u bolnici. Tadašnja ravnateljica Doma zdravlja na moj je upit rekla da taj problem moramo same riješiti, što smo mi i učinile. Javna akcija je trajala pet mjeseci i dala je rezultate. Uspjele smo skupiti novac te smo uz donaciju Grada Koprivnice kupile prilagođeni stol za žene s invaliditetom. On se i dan danas nalazi u ambulanti koja se tada i arhitektonski prilagodila osobama s invaliditetom. Bila je to treća ambulanta u Hrvatskoj prilagođena ženama s invaliditetom – prepričava Mraz.

Općenito je institucionalna pomoć loša kad je u pitanju zdravlje osoba s invaliditetom, nastavlja Mraz. Kad se u obzir uzme da su im potrebni lijekovi, terapije, česta liječnička pomoć i kontrole, osobni asistenti i slično, zdravstveni sustav na više razina zakazuje pa se mnogi moraju snalaziti kako znaju.

– Sama priroda našeg stanja je takva da često moramo ići liječnicima. Prvo s čim se susrećemo je nedovoljno educirano medicinsko osoblje. Djelatnici često puta ne znaju kako bi nam pristupili, uopće ne poznaju dijagnozu s kojom dolazimo u bolnicu, primjerice kad je riječ o cerebralnoj paralizi ili neuromuskularnom oboljenju. Stoga najprije osobi koja će nam pružiti liječničku pomoć moramo objasniti o čemu se radi. Ponekad se osjećam kao da više od 10 posto građana koji su osobe s invaliditetom ne postoje u medicinskoj literaturi. To naravno nije sve, susrećemo se i s arhitektonskim barijerama u medicinskim ustanovama. Generalno je vrlo teško dobiti medicinsku uslugu na odgovarajući način odnosno prilagođenu stanju u kojem se osoba s invaliditetom nalazi – ističe.

Situacija je još gora što se tiče podrške pri spolnom razvoju, govori Mraz.

– Nažalost, do sada još nismo nigdje naišli na organiziranu pomoć kroz koju bi se na stručan način pomoglo mladim ljudima s invaliditetom u području seksualnosti. Upravo smo zato u udruzi osmislili aktivnost pod nazivom "Savjetovanje na istoj razini" gdje oni s više životnog iskustva razgovaraju i pomažu mladim osobama. Kroz takve se aktivnosti u udruzi stječu duboka prijateljstva pa čak i simpatije i veze. Provodeći puno vremena zajedno razvijamo povjerenje pa se možemo lakše jedni drugima otvoriti i na taj način riješiti neke svoje probleme – dodaje Mraz.

Kao i kod mnogih drugih stvari koje se tiču osoba s invaliditetom, poput primjerice generalnog prešutnog mišljenja da ne mogu biti dobri, kvalitetni i sposobni radnici, tako su i u polju seksualnosti predrasude i stereotipi napravili svoje. Smatra se da osobe s invaliditetom nemaju seksualne potrebe pa se posljedično toj temi ne pridaje velika važnost. Ako pak seks kod osoba s invaliditetom nekim čudom postane tema razgovora, reakcije su najčešće gadljive, primjećuje Mraz.

– S predrasadama ćemo se još dugo boriti, koliko god dobroga učinili ili koliko god senzibilizirali javnost. Pritom moram priznati da su nam veći problem starije osobe koje već imaju oblikovano određeno mišljenje, a kojeg su stvorile temeljem odgoja u obitelji. Kod njih su predrasude jako prisutne i jako vidljive – govori Mraz.

A zašto je stav okoline ovdje toliko bitan? Upravo zato što je, kao i u gotovo svim sferama života, mišljenje društva ono koje postavlja norme o tome što je privlačno, uzbudljivo, atraktivno, seksipilno, ali i normalno. Nažalost, te se riječi rijetko kad povezuju s osobama s invaliditetom.

– Osoba s invaliditetom u našem je društvu još uvijek pacijent – i za liječnike i za obitelj i za kompletno društvo. Javnost nas još uvijek percipira kao bića bez spola. Rijetko kad čujem da netko kaže žena ili muškarac s invaliditetom. Seksualnost, emocije ili partnerski odnosi su tabu teme jer je u tradicionalnom, konzervativnom društvu u kojem još uvijek živimo, htjeli mi to priznati ili ne, nezamislivo da osobe s invaliditetom osim društvenog imaju i seksualni život. Kad spomenemo roditeljstvo situacija je još gora. Ljudi misle da osobe s invaliditetom nisu sposobne imati djecu. Isto su mislili za mene, no drago mi je da sam im pokazala da su u krivu – zaključuje Mraz.

Članak je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

O NAMA

Mi smo portal koji prati zbivanja u Koprivnici i okolici, Podravini i Prigorju, a po potrebi i šire.

Javite nam se: redakcija@drava.info

PRATI NAS

